

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командири полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

САСЛУШАВАЊЕ

(НАСТАВАК)

Све те и безбројне друге појаве могу у излагањима сведока бити од пресудне важности и могу се поткрасти најгрубље грешке, ако се излагање истих узме просто и помоћу дотичних закључака не испита њин постанак. У овом правцу не тиче се ствар никако само таквих случајева, у којима се н. пр. човек у оделу отворене боје, виђен ноћу, описује као крупна прилика, докле је то био само дечак — таквим погрешним закључцима могу се читаве појаве погрешно схватити, јер од једног погрешно схваћеног чулног опажања зависе читави низови представа. Константовање, где је грешка, т. ј. како је опажање постало погрешно, није увек тако лако, јер се увек не може објаснити само преламањем светлости, прадијацијом и т. д.; по неки пут је физичка појава прилично компликована. Н. пр. ми знамо, да нам се предмети, које одједаред угледамо ноћу, нарочито у мутним, магловитим ноћима, чине неизмерно увећани. Та појава траје сразмерно дуго. Рецимо да ја у магловитој ноћи угледам одједаред пред собом у близини коња, чије ми се контуре услед мутне атмосфере чине сасвим нејасне. Ја већ знам из искуства, да су предмети, који се појављују с нејасним контурама, по правилу обично веома удаљени. Ја знам даље, да предмети, који су веома удаљени, изгледају много мањи; према томе ја морам сматрати, да коњ, који ми уз пркос уображене даљине још изгледа у природној величини, мора бити огромних облика. Дакле ток је мисли овакав: Ја видим коња нејасно, према томе веома је удаљен; у даљини је природне величине, а како ли огроман мора бити, кад би ми пришао ближе!

Само се по себи разуме да се ти закључци не дешавају ни лагано ни свесно; они се догађају муњевитом брзином и без премислања, не утичући на сигурност моментаног суђења. Услед тога настају велике тешкоће, кад хоћемо да откријемо појаву и учињене грешке. Кад посматрач сам нађе у догађају неку необјашњиву празнину, онда му ствар постане тајанствена, јер му је нејасна, а тајанственост у саслушавању сведока игра доста пута велику улогу. Према томе кад ја видим — наравно под околностима које иначе нису сасвим пријатне — коња где јури а не чујем бахат копита, кад видим како се креће дрвеће, а не осећам да има ветра, или кад сретнем човека на месечини без сенке, онда ми је све то тајанствено, јер у логичном току ствари нешто недостаје; а каква дејства има то на физичко стање неког човека, кад му се нешто учини тајанствено, познато нам је врло добро; од оног тренутка, кад се неком нешто учини тајанствено, није више поуздано ни једно једино опажање, шта више, сумњиво је, да ли је истинито оно, што он вели да је доживео пре но што му се нешто учинило тајанствено. Услед тога и бива, да је мало људи, који хоће да признају, да им је нешто било тајанствено — а можда они то и не знају. С тога је у толико потребније да се разбистри цео ток закључивања, јер се само тако може доћи на онај моменат кад се нешто учинило тајанствено и тиме доћи до извора грешака.

Исто тако важан извор грешака је адирање или дељење посматрања. На име то се дешава онда, кад се ствар тиче суђења покрета. Свима нама познате су оне заблуде, којима смо изложени, кад се тиче питања, ко се покреће. Ми доста пута

не знамо, да ли се крећу железничка кола, у којима се налазимо, или кола која се налазе на оближњем колосеку; или, кад дуго с моста гледамо у воду која тече, изгледа нам као да мост плочи низ реку. То долази услед тога, што ми можемо пресудити да се нека тачка креће само онда, ако је посматрамо у односу тачке, која лежи у миру. Друкчије стоји ствар, кад неки покрет хоћемо да разложимо. Доста пута доживели смо, да сведок не зна казати, да ли је окривљени повређеном пивску чашу *бацито* на главу или га њоме *ударито* не испуштајући је из руке, и често један део сведока тврди овако, а други део онако. У таквим случајевима није морао лагати ни један део. А ево зашто. Нама је потребно прилично дуго време, докле неко оптичко опажање утврдимо. У нашем примеру сведоци су видели како је пивска чаша дигнута, а за тим како је пала на главу повређенога, али све оно што је између тога било није ни било у представи, јер је и сувише кратко трајало, а да би могло оставити посебан утисак. Та празнина попуни се закључцима, а како ће појединац створити те закључке, то је ствар његове индивидуалности или тренутног стања. По свој прилици та ће се празнина попити већином оном представом, коју је сведок имао у почетку опажања. Кад је окривљени чашу дигао, један део сведока је помислио: „сад ће га *лузити*“; а други део је помислио; „сад ће *бацити* чашу на њ“; и кад је онај добио чашу по глави, сваки је сведок допунио чулима неопажени догађај онако, како га је раније замислио.

Та околност, што ми, као што раније споменуемо, сразмерно лагано гледамо, за нас је у опште од врло велике важности, и у томе нас најбоље могу научити моментне фотографије. Н. пр. кад видимо моментну фотографију коња у галопу, рећи ћемо, да коњ тако не изгледа ни у каквом моменту галопирања. То долази отуда, што је фотографија ухватила један моменат кратког трајања тако, како ми оком не можемо ухватити.

Ми дакле несвесно схваћамо оком читав низ облика, који један за другим брзо следују и те моментне слике, што никако и не долазе до свести, сједињујемо у једну једину слику, која као таква у ствари није ни постојала. Ту слику што није никад ни постојала узалудно тражимо на моментној фотографији, која тада не може да одговара ономе што смо ми видели и схватили. Преведена у нашу праксу, та појава значи ово: појава која се врло брзо одиграва, састоји се из момената а, б, с, d, e, f, g, h, i, k, l, m, које човечје око не може да схвати као посебне баш због њихне брзине. Према томе ће поједини посматрач извесан број тих момената сјединити у једну целокупну слику. Али слике, које тако постају, биће врло различне, једно с тога што поједини посматрачи могу у састављању слика случајно различито почети, а друго с тога, што брз посматрач већ из неколико момената ствара целокупну слику, докле код лаганог посматрача већи број момената представља целокупну слику.

У првом дакле случају целокупне слике из горњих момената би се групирале: код првог посматрача: abc — def — ghi — klm; код другог посматрача, који би само после мало краћег времена погледао, групирале би се целокупне слике из момената: bcd — efg — hik.

У другом случају (кад посматрач има дар брзог посматрања) брзи посматрач, који већ у два момента прави слику,

добиће целокупне слике: ab — cd — ef — gh — ik — lm, докле ће тримији посматрач, који тек после три момента добија целокупну слику, доћи до слика: abc — def — ghi — klm.

Ако су те целокупне слике већ због свог различитог састава неједнаке, оне онда могу бити још различитије, кад узмемо, да једном или другом посматрачу из неког узрока испадну једне или друге моментне слике, н, пр. а, d, g, k, или да му створе нејасне утиске — тада су природни елементи, из којих су те целокупне слике састављене сасвим друкчији, представа истог догађаја код различитих лица биће различита, па ма сва та лица подједнако и добро посматрала.

Само се по себи разуме да се неједнакости појединих слика не могу практично изнети онако, као што су их разни посматрачи саставили из тих моментних слика. Ово математичко излагање послужило је само за то, да се објасни извесан број разних посматрања.

Даље од исте такве важности су тако зване акустичке обмане. Код болесника су оне чешће него оптичке обмане. У ту ствар нећемо се упуштати, но ћемо само напоменути, да иследник ваља да брижљиво пази на то, да нема какве акустичке обмане, а после је даље ствар лекарска. Ми треба да обратимо пажњу само на оне заблуде, које се дешавају код здравих људи, или код оних, који се истина сматрају као здрави, али се тренутно нису налазили у нормалним односима. Под тим треба нарочито разумети људе, који су били у великом страху или самртној опасности; с тога на саслушавању ваља припазити на такве људе, који су у каквој тучи, разбојништву или у покушају убиства повређени с опасношћу по живот. Осем тога, што се услед страха, ужаса и бола све рђаво схваћа, такви људи налазе се већ у стању, које је равно стању болесних људи. Према томе они пате од правог уображења и чују речи, које чак нису ни изговорене. Дешава се да они чују гласове гониоца и претње, ма да тога ничега нема нити је било, као и да чују да им се неко одзива и обећава помоћ, ма да у близини нема никога, ко би им помогао.

(Наставиће се).

ПАРИСКА ПРЕФЕКТУРА НА ИЗЛОЖБИ

Неколико хиљада веома различитих предмета које је префектура изложила на париској изложби заузимају четири сале у павилјону вароши Париза код Инвалидскога Моста, у павилјону о чијем стилу и архитектури може бити говора, или који по општем мњењу садржи веома богате збирке.

Прва од те четири сале служи, у неку руку, као предсобље другим трима. У њој су ретке и занимљиве званичне објаве, као што је „наредба Паскијеа која наређује Парижанима да осветле своје домове 20 марта 1811, приликом рођења Краља од Рима“ (сина Наполеона I); номенклатура мера предузетих да се осигура ред приликом преноса тела „покојнога Краља“ Луја XVI у цркву Сен-Дениса; текст наредба косидијера, од 27 фебруара 1848, за хапшење „господе Гизоа и Дишателиа, бивших министара оборене владе“; наредба за пренос посмртних остатака Наполеона I, 10 децембра 1840, итд.

У суседној соби скупљене су слике или бисте свију полицијских префеката Париза, почев од пре три века па до данас. Та занимљива колекција садржи слике од врло велике вредности. Затим, у изложима око којих се нарочито скупљају посетиоци, стоје документа или историјски предмети из архива Префектуре, музеја Карнавала и многих приватних збирака. Најдрагоценији аутографи су из револуционе периоде: укази за постављање официра у вандејској војсци; наредбе за хапшење краљевске породице, Лалиполандала, Жозефине де Боарне, будуће царице француске, славнога хемичара Лавоазјеа; наредба да се госпођа Ролан пусти на слободу; разна документа која се тичу конвентовца-песника Фабра д'Еглантина и духовите госпође Талијан, итд. Ту су још: медаља сливена за успомену васпоставља париске општине 1789; медаља коју су карбонари послали Шарлу X; наредба за преношење милонске Венере у Париз. Један старински пртеж од Хајдбринка, који датира из доба чувене наредбе противу паса, представља прегекта полиције како сања читаву легију паса који хоће да га пождеру.

Трећа сала, као и претходне, преобилна је занимљивим стварима. Пре свега ту су предмети из старих апсана сенскога департамана: једно ђуле, кључ, катанац из Бастиље: једна врата старе консијержерије; врата са затвора за дужнике у Сент-Пележи, изгледи малог Шателиа и Форсе, а поред њих фотографски снимљени изгледи нових апсана, чистих, пространих, видних, готово *конфортабл*.

Ту су још и историјске успомене: саслушавања краљеубице Равајака, текст пресуде према којој је рашчеречен на пијаци Греви; план апсане у којој је био затворен атентатор Домијен; једна бомба Орсинијева који је покушао убиство Наполеона III; делови паклене машине Фијескијеви спремљене противу живота Луја Филипа; многобројни документи који се тичу Мацинија и његових другова; документа из парнице противу четири министра Шарла X итд.

У више излога смештена су дугмета, плочице, нумере, шешири, појаси, значке свију врста, слике, фотографије, и тако даље, све што се тиче полицијских униформи свију чиновна почев од давних времена па до данашњега доба.

Затим, разни модели карата тајних агената, међу којима мали овалан картон, украшен симболичким оком које је тако често инспирирало фељетонисте.

Слике и гравире представљају многобројне моделе старих кола која су била пре данашњих жељезница, трамваја, омнибуса и кола. У тој занимљивој збирци има и документа по којима се види да кочијаш никада нису сијали својим врлинама према публици. Једна наредба од 9 јула 1750 то тврди:

„Полицијски одељак, извештен да кочијаш фијакера, злоупотребљујући навалу грађана из свију крајева унутрашњости у престоницу, нарочито уцењујући народне представнике, сматра за дужност да, из нашега братства и гостопримства, обнови привремену наредбу од 24 септембра 1789, која утврђује таксу од 24 суа за сва места у оквиру нових париских баријера.“

Поред те наредбе налази се пресуда којом се „осуђује на три месеца затвора, у Бисетру, кочијаш Марне што је вређао и злостављао једнога грађанина, забрањује му да понова пада у исти преступ под страхом телесне казне, и наређује штампање ове пресуде.“ Ту је једна пресуда, датум 29 бримера 1792 године: „Вратар затвора Консијержерије примиће именованог Пешона, осуђенога што је понизио општинску ешарпу коју је носио...“

Последњи део изложбе полицијске префектуре, који није најмањи, посвећен је установи судскога идентитета. Антропметрија коју је Вертиљон установио у Паризу усвојена је сада скоро у свима земљама. Као што се може констатовати према изложеним предметима, справама и таблицама, она је постала неопходно потребан фактор судске администрације. Ту су јасно изложени разни документи и клишеи на стаклу, сви начини да се утврди научни идентитет једне индивидуе која крије своје име. Ту су врло интересантни специмени утврђивања идентитета које су постигнуте између париске полиције и полиције вароши Берлина, Беча, Лондона, Алгира, Милана.

У главном цела изложба је брижљиво уређена, богата драгоценим подацима за развиће и садашње стање полицијске струке, и заслужује да се види.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од једног општинског писара добили смо оваква питања са молбом за наше мишљење и објашњење.

До сада тврђене су тапије код полицијских власти са овим текстом: „Истинитост потписа и печата суда општине Н. тврдим. Прописна такса наплаћена је.“

А потврђења уверења сходно § 471 грађ. судског пост. о остатку земље продавчеве вршена су са овим текстом: „Истинитост потписа и печата суда Н. као и садржину овог уверења на основу изјаве потписаних одборника, тврдим по наплати таксе.“

Меру земљишта за тапије вршио је до сада редовно општински суд у чијем се реону означено земљиште налази.

Потврђење општинског суда нарочито је ово обухватало. И до сада није средски чиновник на „лице места“, излазио да ово мерење земљишта по приватним продајама или

убаштињенима врши; већ све тапије које су подношене тврђене су са означеним текстом.

Од пре кратког времена тај начин примања тапија на потврду преиначен је у овоме срезу тиме, што власт среска хоће, да чиновник претходно наплати 6 дин. дијурне, па онда на „лице места“ продате или убаштињене земље изађе и премеги. И тако све поднете тапије на потврду, — враћене су.

Молим поштовано уредништво, да изволи објаснити ово:

1.) Кад у своме потврђењу општински суд јамчи: да је мера тачна, да су при мери били присутни сопственик и судија, да тим мерењем само је обухваћена земља сопственикова и да није туђе имање измерено, и најзад, да на ово имање не полаже право нико, па ни општина ни држава српска и на послетку, да сем сопственика нема нико други ни права уживања на овом имању нити има које главе која би од порезе ослобођена била, — онда, има ли смисла, да власт ово поново мери, кад она ништа друго не тврди сем то: „истинитост потписа и печата суда општине Н. тврдим.“

2.) И ако, као што веле у среској канцеларији, — постоји распис о овоме изласку чиновника на „лице места“, — онда како се ово разумева, — да ли на свако место без разлике у тапији описатог имања или само на оно где је сусед општинска шума или утрина или државна шума или које манастирско имање. И кад тај распис као што се вели, одавно постоји, — зашто до сада није примењиван?

3.) Кад у овоме срезу нема ни једног манастирског имања или државне шуме, има ли смисла овом излажењу и наплаћивању дијурна?

4.) Кад власт на „лице места“ изађе и премеги поново учини и овај се са описом у тапији потпуно сложи, ставља ли какав додатак у своме потврђењу поред већ означенога досадањег текста. Скида ли се тиме и у колико одговорност општинских судова у односу стављеног потврђења и прима ли на се ту одговорност дотични чиновник или бивају за то солидарно одговорни и суд и чиновник?

5.) Да ли се и у колико овим и оваквим тврђењем тапије одступа од законито прописане форме, кад се зна: да распис није једно и исто што и закон?

Све потврде које се чине код надзорних полицијских власти, односно послова, који се обављају код општинских власти, чине се на основу законских захтева. Према овоме, полицијска надзорна власт, увек и у сваком појављеном случају има права да се увери на лицу места о ономе стању ствари, које има да овери и утврди. Нарочито се ово има са правом захтевати од стране државне власти при тврђењу тапија, те да се увек безусловно тачно утврди оно што се тапијом и потврдом општинског суда наводи и тврди. Зато смо мишљења, да полицијске среске власти раде законски и правилно када излазе пре своје потврде на лице места продатог имања изложеног у тапији која се има на купца пренети и потврдити. Државна власт ово стање ствари тврди потписом и печатом, па је следствено, да дотично званично државно лице за свој извештај о стању ствари нађен на лицу места стоји и одговорно, јер оно тврди да је све оно, што је у тапији и у потврди општинског суда, истинито.

Ово је наше мишљење, а оно се утврђује и тиме што постоји и распис о поступању при оверавању потврђења код општ. судова.

*

Општински писари обраћају нам се са оваквим питањима. Суд општине голубовачке узима слободу учтиво замолити то уредништво, да му изволи што пре детаљније протумачити и објаснити ово:

Један земљоделац као пореска глава тражи од општинске власти да му изда уверење о томе, да има пег дана орања и кућу са окућницом од једног дана орања рачунајући сваки дан орања у 1.600 квадрат.хвати, те да би могао извесно своје земљиште продати.

Мерење хватом престало је и уведена метарска мера са којом се данас сви служимо, и према томе:

Може ли општинска власт издавати таквом потражиоцу уверење и рачунати му један дан орања у 40 ари односно 4000 квадрат. метри или му рачунати један дан орања као један ланац земље у 57 ари и 50 квадрат. метри односно 5.750 квадрат.

метри а старе мере — квадратне хватове — предвиђене § 471 грађ. суд. поступка прећутати.

Наше је мишљење да се један дан орања има рачунати тако, да заузима простор од три хиљаде и шест стотина квадратних метара и према томе тако треба у уверењу означити: да продаваоц има сем продатог имања кућу са окућницом од један дан орања и пет дана зиратне земље рачунајући сваки дан по 3600 квадратних метара.

*

Један општински писар обраћа нам се са оваквим питањем.

Треба ли за уживање једном земљоделцу воденица, коју он, кад се укаже потреба, хоће да прода, и том приликом треба ли њему да остане земље за уживање, колико то тражи § 471 судског грађ. пост. да би могао купцу на њу издати тапију.

Ово сам принуђен питати због тога, што приликом уступања тапија од оваквих воденица неки првостепени судови траже уверење од надлежног суда и општ. одбора, да продавац има 6 дана орање земље за уживање; а неки пак првост. судови то не траже већ и без тога потврђују тапије, узимајући да § 471 суд. гр. пост. не даје на уживање земљоделцу воденицу.

Ако овакав продавац нема сем овог продатог имања, онолико колико § 471 грађ. суд. поступка за земљоделца тражи, онда му је забрањено отуђивање, јер § 471 тач. 4 нигде не наводи какво имање мора бити, но му штити кућу, окућницу и пет дана зиратне земље на сваку главу са осталим благодејањем. Ако овога нема, не може бити ни речи о отуђењу.

ПОД УТИЦАЈЕМ ДРУГОГА

од Јове Адамовића

(НАСТАВАК)

Е људи, од тога дана престадох бити свој господар. Већ трећег дана после нашег првог састанка у Гринвалду — ја бежах баш као асистент дежурни у одељењу за породице — донесе ми једна од милосрдних сестара које беху ту на служби, једно писамце, које јој један динстман беше предао за мене, са примедбом да ме је тражио у мом стану. Радознао да видим ко то мени пише, оставих болесницу коју баш беху спопали болови, па отворих писмо. Беше од Елзе. У истоме ми јављаше да ме очекује у соби број 14 на другом спрату хотела „Саксоније“, и да одмах дођем, јер мора у три сата да се врати дома. Погледах на часовник: једнаест сати. Шта да радим? да напустим клинику без замењеника не смем, а замењеника немам. Обратих се милосрдној сестри за савет али и она не знађаше никакав излаз. Срећом се сетих да мој колега а Елзин рођак, Ото, обично у то доба чита новине у кафани „код Клинике“ и ја га потражих телефоном. Он беше доиста тамо; келнер га позва на телефон и ја га замолах да дође одмах на клинику да ме замени, јер морам ићи једној болесници која ме очекује. Он пристаде, и ја, и не сачекавши га оставих клинику, седох у некаква кола па управо у хотел „Саксонија“. Елза ме дочека као да се годинама нисмо видели, и онда настадоше опет оне исте страховито страсне сцене као и у Гринвалду. У пола три по подне растадо смо се, ја малаксао и изнурен а она ведра и весела.

Тако је то ишло неких шест месеци. Сваки четврти пети дан долазила је Елза под ма каквим изговором у варош, одседајући час у један час у други хотел, и не водећи рачуна о томе да ли ја могу или не могу доћи на састанак. Ма да сам био уверен да ми ови састанци поткопавају здравље и нервни организам, и ма да сам од њих услед тога у потаји зебао, ипак ме никаква сила није могла задржати а да не одем, чим би ми момак донео Елзино писмо. Елза, којој је пало у очи како ја после сваког састанка изнемогнем, стаде ме наговарати да се поткрепујем коњаком и јужним вином, које ми је она потајно и пуним корпама шиљала у стан. Ма да сам као лекар знао колико је употреба коњака и тепких медицинских вина после таквих напора убиствена, ипак се дадох наговорити, и наскоро ми шери и коњак постадоше неопходно нужни. И тако после четири месеца бежах већ по готову пропао човек: блед, испијен, нервно са свим изнурен и до крајности раздражљив. Према мојој лекарској служби на клиници

постадох са свим равнодушан па врло често и небрежљив. Обично сам прва два три дана по састанку био миран и присебан, али већ четвртог дана који би настао без да се Елза јави, обузимало би ме неко нервозно, немирно узбуђење, које ме од раног јутра до мрклог мраха не пушташе и које ми сваки, па и најобичнији посао онемогућаваше. Ма да нисам био заљубљен у Елзу — у души ми тињаше чак и нека потајна жеља да је никад више и не видим — ипак сам њезин долазак очекивао са већом узрујаношћу и душевним немиром но најзаљубљенији човек. Само са том разликом што моје нестрпљење не беше нормалне природе, но нервна болећивост, тако рећи састављена из страха који ме обузимаше при помисли да ћу можда већ кроз који час морати подлећи упливу те Елзине несите страсти која ме убија, и жеље да тај састанак што пре буде, једно уживања ради а друго свога мира ради. У расположењу у коме се ја тада налажах мора да се налази и птица коју змија својим мађијским погледом мами себи. Са накомтрешеним перјем, лепршајући крилима као да се брани од невидљиве силе која је вуче змији у чељуст, цвркутајући при том престрављеним кричућим цвркутом, скакуће несретница са границе на границу ма да инстинктивно осећа да иде смрти у сусрет, све ближе и ближе змији, која са хладним али језовито цаклећим погледом гледа у свој плен, чекајући мирно скупљена у колут, да јој ова доскакуће у чељуст.

Смртоносна љубав ове жене која ми лагано али сигурно копаше гроб, тешка алкохолна пића која ме моментано крепила да ме после трајно упропасте, а и учестано ноћно неспавање услед нервозности и дежурања на клиници, све то учини, да после шест месеци моје љубави са Елзом, клонем и душевно и телесно изнурен у постељу; и ко зна како би се са мном свршило да ми мој професор, чувени В. не прискочи у помоћ. Професор В. беше чувен не само као један од првих немачких гинеколога но и са своје отворености која је врло често прелазила у грубијанство, као и са својих духовитих испада. Већ другог дана пошто сам пао у постељу дође он к мени да види шта је са мном. Без икаквог увода, само са једним кратким мумлајућим „добар дан“, узде он једну столицу, седе поред постеље па ме стаде пажљиво посматрати кроз своје златне наочари. Тако ћутаће и посматрајући ме, преседе неколико минути, па онда поче:

„Слушајте, драги колега. Ја вас већ четири месеца посматрам па ма да не могу да будем на чисто шта вам фали, ипак видим да сте на сигурном путу да заглавите. Та до врага, где сте ви то чули и видели да се растројеност нерви лечи алкохолном?... Хе...?“

Нисам знао шта да му одговорим. Стид ме беше обузео и ја и нехотице узданух. У том тренутку дођох сам себи тако бедан да се готово заплаках, и толико сам био већ нервно ослабео да не могах задржати сузе, које ми се у крупним капљама стадоше ронити низ образе.

Он се нагну над постељу, узме моју врелу, дрхћућу руку у своју, па тапћући је као каквој болној девојци стаде ми неким, само њему својственим гласом, пребацити:

„Феј колега, ко би плакао. До врага, ви као лекар најбоље знате да само од вас зависи да оздравите. Знате ли ви колега да газите заклетву ако даље тако продужите. Лекар који тако што чини као ви, гори је од полицијског органа који краде.“

„Господине професоре, ја сам пропао.“

„Није него још вешто. Пропао! Деде да чујем у чему је та ваша пропаст... А да нисте ви случајно заљубљени?! Хе?“

После десет минути знао је професор В. све, па и најдетаљније ситнице мојих односа према Елзи. Мирно, као да му се нешто најобичније, нешто што се сваког дана дешава, прича, слушао је историју овог одношаја, не прекидајући ме ни једном једином примедбом или питањем.

„Слушајте“, прекиде он ћутање које беше после мог приповедања настало. „Данас је десети; петнаестог сешћете у жељезнички куле, па онда даље одавде. Јесте ли ме разумели? Нећу да чујем никакав изговор, а да се дотле придигнете биће моја брига.“ Он узме шешир па оде брзо, мумлајући као са неком досадом своје „збогом“...

И тако се наћох после петнаест дана у Бечу телесно прилично поправљен али још једнако нервно растројен, без да сам и једне речи са Елзом проговорио.“

Доктор прекиде своју причу, извади часовник из шпага па погледавши на исти узвикну:

„Охо! већ пола један.“

„Не мари то ништа“, пожури се стари судија. „Попијемо још по кафу. Настави ти само.“

„Кад си почео до краја прочитај...“ цитираше од пијуцкања ђефлеисани професор, старог Кохановског.

Доктор припапи нову цигару па поче понова:

„Живећи строго по дијети и сасвим повучено ја се наскоро поправих а утицај нове околине и новог друштва учини те стадох постепено заборављати на моју аферу са Елзом.“

Елем једнога вечера, могло је бити годину и по дана после мог доласка у Беч, свратих прилично рано у кафану да прочитам новине. Прочитавши „Нову Слободну Пресу“ и још неке бечке листове, маших се и за „Хамбуршке Вести“ да по мом старом обичају који сам још у Берлину практиковао, прочитам „различности“. Прегледајући летимичним погледом страну по страну овог великог листа паде ми у очи у рубрици „Судска дворава“ име Гринвалд. Цео мој бреславски живот створи ми се на једаред пред очима и са неком грозничавом нестрпљивошћу стадох читати чланак који је носио наслов: „Један интересантан процес“, и који је од прилике овако гласио:

„Пред бреславским судом почеће 28 овог мес. претрес Адолфу Бергеру, инспектору на добру велепоседника и резервног уланског поручника Гринвалда, а по делу покушаја тровања. Бергер је оптужен да је уз припомоћ госпође Гринвалд покушао да отрује свога господара а мужа своје саучеснице. Хапшење Бергера и госпође Гринвалд изазвало је у своје време врло велику сензацију, пошто је Гринвалд у Бреслави и околини познат као најимућнији поседник а његова госпођа као врло лепа у свима друштвима радо виђена личност.“

Можете замислити како је ова вест утицала на мене. Нешто ме стаде гушити; не могавши више издржати у кафани шчепан шешир па јурнух на поље на улицу, тискајући се кроз светину која врвљаше горе доле по тротоару.

Елза тровачица?! Елза, оно детињасто-мило, слатко створење, тровачица? Није могуће... Тако питах бесвесно самог себе стресајући се при помисли да жена, која је мени тако близу стајала, може тако што учинити.

Жагор и комешуње светине кроз коју се гурах; мењајућа, час тамнија час јаснија светлост уличног осветљења; трамвајска звонцад и зврка кочија, све то учини те стадох лагано долазити к себи и логично мислити. Пред очи ми изађе наш први љубавни састанак у Гринвалду. Сетих се њезине разуздане, ненриродне страстности; њезиног ироничног, презривог осмеха са којим би пропратила буди какву хвалу свога мужа, и њезиног мени тада неразложно изгледајућег јогунлука према овоме. Зар је то немогуће да жена њене нарави и темперамента, жена тако бујне, до крајности, страсне природе, која је у загрљају човека у стању да заборави на себе, на околину и све остало, зар није могуће да таква жена у моменту раздражења зажели да се отресе мужа који јој можда ништа друго није до вечита сметња и препрека.

У мислима се ваћох на једаред у судници пуној света. На оптуженичкој клупи видех моју сироту Елзу, бледу као смрт, са сухим, увелим, некада тако свеже-руменим уснама. Велике, детињасто-безазлене, сада уплашено узверене очи упрла у државног тужиоца који са трибине оштрим декламаторским гласом чита оптужбу противу ње, не штедећи јој ни положај, ни част, ни име. Она га гледа узверено, не трепћући право у лице, али нити шта чује нити разуме. У глави јој брује неки гласови као пчеле у кошници и она ништа не зна и не разуме до једино то, да јој онај тамо што чита и мумла, одузима име, част, живот, све, све... (Наставиће се).

ЧУДНОВАТИ ДОЖИВЉАЈ

СКИЦА

Марка Твена

(СВРШЕТАК)

„Опростите, господине команданте, али ово је најпакле-нија лаж, која је икад изговорена.“

Наредио сам да га опет затворе, и да другог доведу. Сличан случај. Такође и са трећим. Дечко описиваше најтачније живот свакога, не противречећи себи ни у чему. Али ови људи оглашаваху све за лаж. Не хтедоше ништа признати. Затворих их опет, и привођих друге ухапшене. Виклов причаше о свакоме из кога је ко места с Југа и сваку појединост њихних веза са завером.

Али сви одрицаше, и не хтедоше ништа признати. Људи посваху, жене нарицаху. По њиховим исказима сви беху невини људи са запада, који су волели Унију више од свега на свету. Ипак поред свега тога наредих да их све воде у затвор, и продужих саслушање Виклова: „Где је № 166 и ко је В. В. В?“

Ту сам морао застати. Не помогоше ни лепе речи нити претње. Време је пролазило — морало је се прибећи најоштријим средствима. Тако наредих да га вежу за палац на руци, па да га дижу у вис. Болни узвици дирнуше ме силно, да сам једва могао остати на своме месту. Ипак морао сам се савладати, и одмах дечко викну тужним гласом: „Ах, молим вас, спуштајте ме, признају све.“

„Не, мораш признати пре но што те спусте.“

Сваки му је тренутак задавао самртне муке. Он викну: „№ 166 хотел код „Орла“.“

Ово беше гостионица последњег реда, коју посеђиваху сумњиви људи.

Наредих да га спусте и позвах га да каже циљ завере.

„Да се ове ноћи заузме тврђава,“ одговори он јецајући и дрхтајући.

„Јесам ли похватио све коловође завере?“

„Све сем оних, који су у № 166.“

Шта значи „Remember XXXX?“

Ништа не одговори.

„Каква је лозинка за № 166?“

Опет не одговори.

„Шта значе слова F. F. F. F. и M. M. M. M.? одговори иначе ћеш опет горе.“

„Нећу да говорим. Радије ћу умрети. Радите шта хоћете.“

„Промисли што говориш, Виклове! Је ли то твоја последња реч?“

Он одговори чврстим и поузданим гласом: „Последња. Ја жарко љубим моју потлачену отаџбину, ја мрзим силно све оно што сунце Севера обасјава.“ Ја ћу пре умрети, но то открити.“

Заповедих да га опет подигну. Срце ми се стезало слушајући болне јауке сиротог дечка, али он ипак не хтеде ништа признати. На свако питање одговарао је промукло: „Ја могу умрети, хоћу да умрем, али нећу никад признати.“

Морали смо се дакле одрећи тога. Били смо уверени да би пре умро, но што би истину казао. За то га метнусмо у најстрожији затвор.

За овим се занимамо отправљањем телеграма војном министарству и припремама за изненадни напад на № 166.

Била је узбудљива ова мрачна, хладна ноћ. Беше се прочуло о целој ствари и цео гарнизон био је узбуђен. Страже беху утројене; нико се није могао ни споља ни изнутра маћи, а да га таче из пушке не састави са земљом. У осталом ја и Веб били смо мање узнемирени сада но пређе, пошто смо имали разлога држати, да је завера сасвим осујећена услед хапшења већине завереничких вођа.

Одлучих се да благовремено посетимо № 166, ту да В. В. ухватимо, па за тим да будемо спремни за друге, кад буду један за другим долазили. Беше један и четврт после пола ноћи, кад изађох из тврђаве са дванаесторицом мојих људи и са Викловом, коме беху руке на леђима свезане. Ја му рекох, да сада идемо у № 166, и ако би се показало, да нас је преварио, и да нас не води куда треба, то ћу га ја умети приморати, да нам покаже прави пут.

Лагано и неопажени приближивасмо се крчми. У кафејској соби горела је светлост, иначе у целој кући беше мрачно. Покушах да отворим капију, брава попусти и ми уђосмо лагано унутра, закључавши за собом капију. За тим смо изули обућу и ја приђох кафанској соби. Овде је седео успавани Немац, кафеџија, на једној столици. Ја га пробудих опрезно, и позвах га да изује обућу и да иде с нама, опоменувши га, да не пушта гласа од себе. Он послуша без противљења, али без сумње био је непријатно изненађен. Заповедих му да нас води

у № 166. Лагано као мачке успужасмо се уз степенице. Проплававши кроз дугачак ходник дођосмо до једних врата, кроз чији се горњи стаклени део пробијаше нека слаба светлост. Кафеџија ми шапну у помрчини, да је ово № 166. Пробах да отворим врата, била су закључана. Саопштих једном од мојих најснажнијих људи поверљиво заповест, и једним покретом његових снажних леђа врата беху отворена и ми уђосмо унутра. Опазих једну људску прилику у постељи, и ова, баш кад ми ступисмо, дуну у свећу, тако да се опет нађосмо у густом мраку. Једним скоком бејаш до постеље и притискох коленима непознатог. Он се бранио снажно, али ја га левом руком стискох за гушу, и то ми поможе, да га укротим. Затим извукох револвер и притискох хладну цев на његов образ.

„Сад брзо светлости!“ викнух. „Сад је наш!“

Упалише свећу. При слабој светлости погледах ухваћеног. Госпде Боже! То беше једна млада женска!“

Ја је пустих, и скочих са постеље; осећао сам се мало будаласт. Сваки посматраше свога оближњег с чуђењем. Нико не умеде рећи ни речи, тако изненадно и запрепашћујући дође ово изненађење. Млада женска отпоче викати, и покри кошуљом лице. Гостионичар благим гласом проговори: „Моја је кћи учинила нешто што није добро, је л' те?“

„Ваша кћи? Је ли то ваша кћи?“

„Да, то је моја кћи. Она је ове ноћи дошла из Чинчината, мало је слаба.“

„За цело, дечко ме је опет преварио! То није истинско № 166 и овде није В. В. Сад ћеш нам, Виклове, казати право № 166 али — где, где је деран?“

Стругнуо је! И што је још горе, без њега нисмо могли наћи траг. Проклињах своју глупост што га не ставих под присмотру једног од мојих људи. Али за то сад не беше времена. Шта је се могло у таким приликама чинити? — То је било питање. На крају ће опет девојка бити В. В. Истина нисам веровао у то, али ипак једно саслушање није излишно. За то пустих моје људе у једну празну собу сiproћу № 166 са заповешћу, да свакога, који се приближи девојчиној соби, ухапсе, и да на гостионичара строго пазе, док не добију нове заповести. За овим се пожурих у тврђаву да се уверим: је ли све у реду.

Да, све је било у реду. И све је остало у реду. Остао сам будан целу ноћ, да се о томе уверим. Био сам неисказано радостан, кад свану и кад сам могао телеграфисати војном министарству, да се застава Уније још једнако вије над тврђавом Тримбилем.

Скиде ми се с груди грдан терет. Али још сам наређивао да се буде у приправности, јер је ствар још била озбиљна. Позвах притворене преда се и покушавах да их нагоним на признање — али беше узалуд. Они су шкргутали зубима, чупали косу, али ништа не хтедоше признати.

Око подне добих извештај о несталом дечку. Видели су га на друму за Запад у шест сати из јутра на даљини од прилике осам миља. Послах једновремено у гоњење за њим једног коњичког поручника и другу једну личност. На даљини од двадесет миља опазили су га. Беше прескочио једну ограду и уморно се вукао преко једног мочарног поља у правцу на једну кућу у старом стилу, на крају села. Гониоци су одјахали кроз једну шумицу, да дођу на ону другу страну куће. Ту одјахаше и уђоше у кућу. Никог није било. Ступише у собу, где такође никог не беше. Врата пак која су водила у другу собу, с предње стране, беху отворена. Баш кад хтедоше ући, чуше тих глас: неко се Богу молио. Зауставише се са страхопоштовањем и поручник провири унутра и спази једног старог човека и једну стару жену где клече у једном углу собе. Он се, стари, молио, и баш кад сврши молитву ступи Виклов у собу кроз предња врата. Обоје стари пожурише му на сусрет, загрлише га и миловаху: „сине наш, љубимче наш! Богу нек' је хвала! Изгубљени је опет нађен. Умрли је опет оживео!...“

Ну, господине, шта велите на ово! Овај млади изданац овде је рођен и одгајан и целог века свог није се ни пет миља удаљавао од куће, док није једнога дана дотрчао до наше тврђаве, те да ме упропасти својим будалаштинама. Ово је истина као јеванђеље! Старац, један учен свештеник, који се повукао од своје службе у миран живот, био је његов отац, а стара госпођа његова мати.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

69

Допустите да вам с неколико речи објасним поступак младога Виклова: Показало се, да је он ревностно читао криминалне приче и томе сличне ствари, мрачне тајне и уображена јунаштва беху с тога његове жудње и тежње. За тим је чигао у новинама о тајном долажењу и одлажењу шпијуна устаничких, и изгледа, да је ово сасвим обузело његову распаљену фантазију. Неколико се месеци дружио са једним младим окретним и живахним Јенкијем, који је неколико година служио на једном броду, који је одржавао саобраћај на Мисисипи и од Њу-Орлеана почињући. Од овога је млади Виклов научио разна имена места, лађа и т. д., о којима се у овој области говорило, и друге појединости. Ја сам само кратко време пре рата био у том пределу, и знао сам тако мало о њему, да ме је дечко лако могао преварити. Да је имао посла са каквим човеком из Лујизијане наравно да би се за неколико минута открила лаж његовог причања. Хоћете ли да знате узрок зашто је изговорио да ће радије умрети, но што ће казати ово или оно? Просто с тога, што то није могао казати! Није то ништа значило. Све је производ његове маште, не размишљајући ништа о целој ствари. Изненађен питањима, није био, наравно, спреман да даје објашњења. Тако на пример није могао признати, шта је било написано у писму писаном „симпатичним мастилом“ из простог разлога, што ништа и није било написано; то је било читаво парче хартије. Ништа није метао ни у топове, нити је штогод намеравао радити, јер сва његова писма била су адресована на уображене личности; и кад год би однео које писмо у шталу, узимао је натраг оно, које је дан пре ту оставио. За завезану узицу није ништа знао све до тренука, кад сам му је показао; али чим сам му казао где је нађена, одмах се тиме користио да је употреби за своју романтичну измишљотину ради већег ефекта. Измислио је и господина „Гејлорда“, који се наравно није могао пронаћи у Бонд-стриту № 15, особито пак што је та кућа још пре три месеца била разрушена. Измислио је „пукковника“ и страховите приче о сиротим војницима, које сам затворио и са њима заједно окривљивао; он је измислио В. В. № 166, то јест, он није ни знао, да у хотелу код „Орла“ има овај број. У кратко, он је био готов, да све измисли што би се само захтевало. Кад сам га питао за „спољне“ шпијуне, описивао ми је тачно страже, које је видео у оном хотелу, а и чија је имена случајно чуо. Ах, та он је живео у тајанственом, романтичном свету за време оних неколико узбудљивих дана, и ја мислим да он то све сматра за истину и да му то ствара големе радости.

Али нама је причинио безбројне неприлике и љутње. Као што сте видели, ми смо према његовим исказима ухватили петнаест до двадесет лица, довели их у тврђаву и ухапсили их и под стражом чували. Неки од њих беху из војничког реда, и ту се нисам морао много извињавати. Али други били су грађани из најотменијег сталежа, из свију крајева земље, и ту нису ни сва извињавања била довољна, да их задовоље и умире. Грдиле су и викали на сва уста. А две даме — једна беше жена једнога посланика на конгресу, из Охија, а друга сестра једнога владике са Запада. Ах дуго ћу се сећати поруга, љутња и суза, које се над мојим главом излише. Стари, хроми господин био је директор једне гимназије из Филаделфије, који је дошао на погреб свом синовцу. Наравно, он нити је познавао нити је до овога случаја икада видео у своме животу младога Виклова! Али не само што је био спречен да присуствује погребу и што је као шпијун устаника ухапшен — већ је морао и то претрпети, да му Виклов на саслушању каже сасвим хладнокрвно: да је фалсификатор меница, трговац с робом, коњокрадица и паликућа из злогласног зликовачког гнезда у Галвестону; а то је богме било нешто, што је стари господин понајмање могао заборавити и опростити!

А војно министарство! — Спустимо боље завесу преко тога!“

Примедба. Показао сам рукопис мајору и он ми рече: Услед нашег незнања појединих војничких ствари учинили сте овде онде по коју малу погрешку; али како су то ситнице — оставимо их. Читалац војник насмејаће се на њих, други неки неће их ни опазити. Главну сте ствар добро испричали и све онако описали, као што се одиста догодило.“ М. Т. Превео Драг. Ар.

Неуздржљиви кашаљ опет јој прекрати смех, и потраја читавих пет минута. На марами остаде нешто крви, на челу изби зној. Она ћутећи показа Раскољникову крв, па, једва, одмахнувши, опет с места стане му папугатати необично живо и с црвеним тачкама на лицу:

— Пазите, дала сам јој, може се рећи, најфинију поруку, да позове ону госпођу и њену ћерку, разумете о коме говорим? У тој прилици ваља се понашати најделикатније, поступати највештијим начином, а она је то учинила тако, да ова придошлица будала, ово надуто створење, ова ништавна паланчанка, с тога само, што је она некаква тамо удовица мајора, која је дошла да ради о пензији и да обија прагове судске, што се она у педесет петој години бели и румени и навлачи обрве (то је познато)... и ето такво створење не само што не нађе за паметно да дође, него не посла ни да се извини, ако није могла доћи, као што у таквој прилици најпростија учтивост налаже! Не разумем ни зашто је Петар Петровић изостао. Али где је Соња? Куд је отишла? Једва, ево и ње! Где си била, Соња? Чудо је како си могла бити нетачна чак и данас о сахрани очевој. Родјоне Романовићу, дајте јој места поред себе. Ево твога места, Соњечка... Узми шта хоћеш. Узми питија, то је боље. Сад ће и блине донети. А јесте ли деци дали да једу? Полечка, имате ли свега? Кх-кх-кх! Е, лепо, лена, буди паметна, а ти, Коља, не звецкај ножевима; седи као што доликује детету племенита рода. Шта то велиш ти, Соњечка?

Соња је знала да ће то Катарину Ивановну утишати и умирити, поласкаће јој, и, што је главно, понос ће јој бити задовољен. Соња седе поред Раскољникова, кога набрзо поздравиле, и радознано га прелете погледом. Иначе за све време некако је избегавала и да га погледа и да разговара с њиме. Шта више била је као и расејана, ма да је вазда гледала право у Катарину Ивановну, да је задовољи. Ни једна ни друга не беху у прилици, јер не имађаху одећа за то; Соња имађаше загасито црвену као цимет, а Катарина Ивановна своји једину платнену хаљину, мрку с пругама. Саопштење о Петру Петровићу примљено је лепо. Саслушавши Соњу озбиљно, Катарина Ивановна с истом озбиљношћу упита за здравље Петра Петровића. После тога, лагао а умало па гласно *пришаћке* Раскољникову како би заиста било чудно да такав уважени и солидан човек, какав је Петар Петровић, уђе у тако „необично друштво“, ма да је он према њеној породици врло љубазан, и ма да је стари друг њеног татице.

— Видите, Родјоне Романовићу, зато сам ја вама нарочито захвална, што се нисте туђили мога гостопримства, чак ни у оваквој околини, дода она готово гласно. — Уосталом, ја сам уверена да је само ваше особито пријатељство према моме јадном покојнику учинило да одржите реч.

Затим још једном поносито и достојанствено разгледа своје госте, па намах гласно и с особитом бригом упита преко стола глухога старчићу: „жели ли печења, и је ли добио лисабонског?“ Старчић не одговори, нити дуго могаше да појми о чему га питају, премад суседи, да би било смеха, стадоше га гуркати. Он се само обзираше зинувши, а тиме још више распаљиваше општу веселост.

— Гле какав је то безјак! Гле'те, гле'те! Што су га звали? Што се тиче пак Петра Петровића свагда сам била уверена о њему, настави Катарина Ивановна да говори Раскољникову, — а, дакако, он и не личи... оштро и јасно, а необично строга изгледа стане она говорити Амалији Ивановној, — и не личи на те ваше расуфирене репатице, које код мога татице не би биле примљене ни као куварице за кујну, а покојни муж, то се зна, учинио би им част да их прими, и то само зâр по својој неисцрпној доброту.

— Да, волели су пити; то су волели, пили су! викну од једном провијантски чиновник у оставци, па искани дванаесту чашицу вотке.

— Покојни муж, одисга, имао је ту слабост, и то већ сваки зна, закачи се одмах за ово Катарина Ивановна, — али је то човек био добар и племенит, који је своју породицу волео и поштовао; рђаво је само, што је из доброту своје, сувише поверљив био према развратним људима, и сам Бог зна

е ким није пио, који нису ни за његов ђон вредили! Замислите, Родјоне Романовићу, нашли смо му у цепоу петлића од шећера: мртав пијан сећао се деце.

— Пе-гли-ћа? Ви рекосте: пе-гли-ћа? викну провијантски господин.

Катарина Ивановна га одговора не удостоји. Нешто се замислила и уздахнула.

— И ви, извесно, мислите, као и остали, да сам према њему сувише оштра била, настави она опет Раскољникову да говори. — Али то није тако! Мене је поштовао, веома, веома ме поштовао! Био је човек добре душе! Понекад ми га беше и врло жао! Седи тако, па ме из прикрајка гледа, а мени дође тако жао, па бих га милушила, па онда помислим у себи: „буди мека, а он ће се опет опити,“ тек само строгост га је могла колико толико држати.

— Да, било је чешљања, било, не једном, прорика провијантски опет, и сасу у се још једну чашицу водке.

— Не само чешљање, него и чибукање било би корисно за неке будале. Не говорим ја ово сад о покојнику! осече се Катарина Ивановна према провијантском.

Првени печати на њеним образима све јаче и јаче румењаху, а груди јој се надимаху. Још само мало, па је она готова била да почне. Многи се смејаху, многима види се како је ово пријатно. Стадоше провијантског подгуркивати и нешто му шапутати. Очевидно хтели су да их подбуне.

— А, до-о-опустите упитати, о чему ви то, поче провијантски, — то јест, на чији то... племенити рачун... изволесте малочас... Али, уосталом, није ни потребно! Којешта! Удовица! Удова! Опраштам...

Он опет цвркну.

Раскољников седи и слуша ђутећи и с гнушањем. А јео је, тек само из учтивости, дотичући се јелима коју сваки час слагаше у његов тањир Катарина Ивановна, па и то само да не би њу вређао. Једнако је посматрао Соњу. Али Соња биваше све више узнемирана и забринута; и она је слутила да се помен мирно свршити неће, па са страхом прати навирање раздражења Катарине Ивановне. Ној, уосталом беше познато, да је главни узрок, због којег су обе даме онако презриве биле према позиву Катарине Ивановне, била она, Соња. И од Амалије Ивановне чула је, да се мати и самим позивом нашла увређена, и да је запитала: „како би она могла своју кћер метнути да седи упоредо са том девојком?“ Соња унапред осећаше да Катарина Ивановна то некако и зна, а увредити Соњу било би за Катарину Ивановну горе него увредити лично њу, децу јој, татицу, рецују, било би смртна увреда, да је сад Соња знала, да се Катарина Ивановна већ неће умирити докле „тим репатицама не докаже да су оне обе тако и тако. Као на властито, неко, с другог краја стола, пошаље Соњи тањир, на коме су била залепљена лепљена два срца од црна хлеба, и прободена стрелом. Катарина Ивановна плане, и одмах „ласно и јасно дометну, одовуд стола, да је онај пошиљач доиста „пијан магарац.“ И Амалија Ивановна слућаше нешто рђаво, а уједно беше до дна душе увређена надметношћу Катарине Ивановне, те с тога се не постара да немилу расположење друштва скрене на другу страну, и да узгред себе уздигне у општем мњењу, — па наједном почне, ни тамо, ни амо, него причати, како се некакав њен познаник. „Карло од апотеке,“ ноћу возио на колима, па га „кочијаш хтела убити, а Карло њега врло, врло молила, да она њега не убити, и плакала. и руке склопила, па се заплашила, и от страх њему срце пробило.“ Катарина се Ивановна истина осмехну, али одмах и дометну, да Амалија Ивановна не треба анекдоте да прича на руском језику. Ову то још више увреди, и одговори, како је њен „фатер аус Берлин пила много, много вашно човек, и све рукама у цепове ишла.“ Насмешљива Катарина Ивановна се не могаде савладати, него удари у смех тако, да је Амалија Ивановна била на крају већ стрпљена, а једва се могла уздржавати.

— Гле буљине! одмах опет зашапуће Катарина Ивановна Раскољникову, готово овесељена. — Хтела рећи: држао руке у цепојима, а испало да је у цепове улазио он, кхе-кхе! Јесте ли, само, опазили то, Родјоне Романовићу, једном за увек, да су сви ти Петроградски странци, то јест, махом, Немци, мање умни од нас! Дела, реците, може ли се причати како је „Карлу од апотеке од страх срце пробило,“ па уместо (балавац!) да

кочијаша веже. он „руке скопила, и плакала, и врло молила.“ Их, лудача! И још мисли како је то врло дирљиво, што она прича, а не слути како је глупа! Ја мислим да је овај пијани провијантски много паметнији од ње, бар, види се већ да је човек пропао, права пијаница, а ови сви су тако важни, озбиљни... Гле, како је очи избуљила. Љути се! Љути се! Ха-ха-ха! Кха-кха-кха!

(Насавиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Брета Бошковић, беспосличар. Родом је из Београда, има му 54 године, удов но без деце. Свој живот је провео махом

у беспосличењу и лености; само је онда показивао своју вредноћу, кад је пошао на опаки посао — крађу. Дуго је времена прошло док овај неваљалац није пао у клопку власти. И кад је то дошло, ухваћен је тако, да је крађу и сам морао признати. У његовом стану полиција кв. врачарског нашла је пун џак покрадених ствари и еспапа. Доказано је, да је ноћу између 19 и 20 јуна ове год. иста вио врата на подруму бакалске радње Светозара Милојевића на Врачару и извршио крађу разог еспапа; даље, да је у више прилика крао ствари из собе г-ђе Јелене Недићке оvd. и најзад, да је приликом последње поплаве

у саваамалском крају покрао Јаноша, месара оvd. кад се овај од поплаве спасавао, користећи се забуном Јаносевог. То је све доказано и он је сам, немајући куд, признао. А колико ли је тек крађа починио, за које се није могло доказати, а колико опет за које се у опште не зна?

Првостепени суд за вар. Београд по оптужби кварта врачарског, решењем од 7. пр. м. № 16193 ставио га је под поротни суд и у притвор. Под 4. септембром, на претресу осуђен је на 5 година робије у лакој окову, коју је пресуду пре неки дан одобрио и Касациони Суд.

Велимир Ђорђевић, бив. дијурниста и практикант. Пресудом апелационог суда од 4 пр. м. Бр. 3306 осуђен је за две крађе на три године затвора и већ је спроведен од Управе града Београда у пожаревачки казнени завод на издржање осуде.

Врло је занимљив начин, на који је он вршио крађе. Изгубив практикантску службу врло рђаво је стојао са трошком, али се он и за њега побринуо на начин већ њему добро познат.

— Верујте, господине писаре, да нисам могла пре приметити, да ме је поткрадао, док га није нестало, — причала је у полицији г-ђа Х., код које је Велимир неколико дана био на стану.

— Имао је обичај, да се по подне задржи подуже сам у соби, па кад пође у варош, он огрне свој широки „штаубмантл“; узме штап у руку, па, окрећући га и певушећи, излази из собе, начини ми неколико грациозних комплимената па оде. Чудила сам се његовој тако веселој нарави, па сам

му у оваким приликама чешће говорила са чуђењем: Госпо-

дин' Вељо, благо вама, кад сте тако весели! Он би ми тада одговорио: „Знате, ја сам вам увек овако весео. Где год сам седео, сваки је за мном зажалио, кад сам отишао од њега.“ Па тако вам је и са мном било. Кад га је после неколико дана нестало, тек тада посумњам у њега и на моју велику жалост видим, да ми је сав бели веш покрао, а и иберциг мога другог кирајџије. И ја сам, дакле, за њим зажалила!

Велимир је доцније на саслушању признао, да јој је веш и иберциг покрао и то баш онда, када је весео из стана излазио и певушио. Обично је тада узимао из корпе по неколико чаршава, па их омотавао око себе, те се није могло испод „штаубмантла“ ништа приметити.

Не само да је ту на овај начин крао, него свугде где год је седео. Код суда је осуђен за две оваке крађе према својим газдарицама. Првостепени суд осудио га је на годину дана затвора, ну Апелац. Суд повисио му је затвор на три године.

На судском претресу комотно је казао, да је крао за то, што је био без службе и без трошка. Ну то баш неће бити тако, јер је и пре 2—3 године као практикант министар. унутрашњих дела крао серум за дифтеритис, за шта је био осуђен на годину дана затвора.

Склоност ка крађи код овог доиста интелигентног младића нема, дакле, узрока у његовом рђавом материјалном положају, већ је пре треба тражити у његовој душевној диспозицији и рђавом васпитању.

ОКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА.

Милосав Николић „Гоља“, из Јовца, среза беличког има да издржи пет година полицијског надзора рачунајући од 23 јула ове године. Како је исти из свога места отумарао негде, то начелник среза беличког актом Бр. 17276 моли све полиц. власти да га потраже и нађеног издржању казне подвргне. УБр. 23331.

Т Р А Ж И С Е

Милош Савић, земљоделац из села Блаца, окр. топличког, 25 августа отумарао је негде и до данас се није јавио својој фамилији ни ма коме другоме те да би се знало где је. Милошу је 70 година, омален, крутомељаст, бркова жутих, великих, по прсима рутав. Од одела имао је на себи чакшире и гуњче. Начелство округа топличког актом Бр. 8163 моли све власти да именованог у своме кругу потраже па о проналаску да га известе. УБр. 23516.

П О Т Е Р А

Панта Симић, скитница, родом из Црне Горе, по занимању је био абаџијски крпач, стављен је под суд и у притвор код првост. шабачког суда зато: што је у друштву са Степанијом уд. Милоша Старчевића, бив. из Кормана, и са Срећком Банићем, теж. из Кормана 22 јуна ове године око 3½ сата по подне из пушке убио Милоша Старчевића, теж. из Кормана на месту званом „Потес Ацамија.“ Па како је Панта по извршењу овога дела побегао незнано где, првостепени суд актом № 34534 моли све полицијске власти да га у кругу своме потраже и нађеног њему стражарно спроведу. — Панту је 35 година, средњег раста, у лицу плав, бркова и браде риђе, (браду је носио кратку француску) коса плава, дугачка и увек неочешљана. Од одела је имао на себи капут, прелук и панталоне сигаве, на ногама банањанске опанке а на глави шубару или шајкачу, преко рамена зобницу и у њој алат абаџиски.

Милосав Јовановић, тежак из Десимировца, окривљен је код начелника среза крагујевачког за дело из § 293. крив. закона. 13 јула ове год. Милосав је побегао испред власти и до данас се није могао пронаћи. Њему је 20. год., раста високог, плав, сув, бркова малих, у леђима мало грбав, у прсима према висини тела неразвијен. Од одела имао је на себи кошуљу, гаће и црн прелук; на глави шајкачу, на ногама опанке. По сазнању, сад је оденут оделом шајка. — Начелник дотич-

ног среза актом Бр. 10604 моли све полиц. власти да Милосава пронађу и њему га стражарно спроведу. УБр. 23531.

Алекса Ибић, свирач из Павловца, окр. врањског, пресудом начелства КБр. 905. осуђен је због кријумчарења дувана на 14. дана затвора, због чега је отумарао негде. Начелство окр. врањског актом Бр. 13901 моли све полиц. власти, да Ибића пронађу и њему га стражарно упуте. УБр. 23442.

Милан Николајевић, коцкар осуђен је пресудом пиротског првостепеног суда № 12941. на две године робије за опасну крађу. Пре но што је пресуда постала извршном, Милан је ноћу између 27 и 28 пр. м. побегао из судског притвора. Њему је до 20 година, очију плавих, без браде и бркова, кратке косе; нос му је дебео и пљоснат, раста је високог; на десној обрви код носа има једну рупицу, а на врату с десне стране има белегу. Од одела имао је на себи чакшире од мрког сукна, антерију ишарану црвеном чохом између гајтана, гаће и кошуљу од дебелог платна; био је бос. Пиротски првостепени суд актом № 13430 моли све полиц. власти, да Милана потраже и нађеног њему стражарно спроведу. УБр. 23269.

Непознати лопови, извршили су у срезу јасеничком окр. смед. три крађе и то: 1. ноћу између 23 и 24 пр. м. Николију Цветковићу, теж. из села Ковачевца украли су 18 брава оваца, од којих су 4 црне а 14 беле; међу овим белим два су овна (један јалов а један није); 2. ноћу између 3 и 4 пр. м. украли су Павлу Добрићу једног коња длаке зелене, без роваша, стара 5 год. високог 1.50 м.; 3. ноћу између 29 и 30. пр. м. украли су Миловану Ракићу из Ратара коња длаке зелене, по репу, леђима и на врату на два места мало бео, стар 4. године, висок 1.49 м. Начел. среза јасеничког актом № 17283 моли све полиц. власти да лопове пронађу и са покрађом њему стражарно упуте. УБр. 23578.

Спирко Трајковић, скитница, бив. земљоделски надничар из Липовица окр. врањског, а досељеник из Турске, 23 јула ове године извршио је крађу стоке Здравку Павловићу из Шилова истог округа, па кад је ухваћен од стране кмета дотичног села и притворен, побегао је из сеоског затвора. Њему је 22 године, раста је омаленог, уопште плав, косе плаве, очију шарених, без браде и бркова. Начелство окр. врањског актом Бр. 13148 моли све полицијске власти да Спирка у своме кругу потраже и њему га стражарно упуте. УБр. 23442.

Ноћу између 2 и 3 овог месеца, пет непознатих зликоваца напали су на кућу Панте Богдановића из Војлова, у срезу голубачком, злостављали су њега и сина му Живана и снају Радојку, све дотле док им нису дали 250 динара у банкама, 5 руских рубаља, и пет цванцика; сем тога, разбојници су собом однели: 20 аршина суровог сукна, једну трубу платна од 20 аршина, двоје тканице, шубару од црног багана, једне сукнене панталоне, једну суру сукнену блузу, један кожни грудњак и једну сикиру. Двојица разбојника имали на оеби: војничке блузе и панталоне, на главама шајкаче, два реда фишеклија, на ногама опанке, трећи је имао на себи влашко одело од белог сукна и влашку шубару, стаса је малог, у лицу црномањаст, са кратким потшишаним брковима. Остала двојица имали су преврнуте кожухе. — Начелник среза голубачког доставља ово депешом № 7220 и моли све полицијске власти, да предузму најживљу потеру за проналазак зликоваца. Акт Упр. града Београда 23890.

УХВАЋЕН

Радомир, Раде Ортаковић, чију смо издали потерницу у бр. 37. на стр. 288. да је извршио крађу у Паланци па негде побегао, ухваћен је 28 прош. мес. од београдске полиције заједно са својом љубазницом Милевом и они су спроведени дотичном реском начелнику ради ислеђења. Према томе престаје потреба за даље њихово тражење.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Молимо старешине полицијских надлештава, да нам према најновијој наредби Господина Министра Унутрашњих дела, до краја овога месеца измире сву претплату за ову и раније године у колико до сада то није учињено.